

Bylo nás pět

Dětské divadelní studio Tyláček při DS Tyl Dačice / Karel Poláček

Připomínat dílo Karla Poláčka je záslužné

Dětský divadelní soubor Tyláček z Dačic přivezl do Třeště jevištní adaptaci slavného humoristického románu Karla Poláčka *Bylo nás pět*. Úprava pro jeviště i režie jsou dílem vedoucí souboru, paní Naděje Jahelkové, bývalé dačické knihovnice, nyní v důchodu. Tato úprava vznikla z potřeby propagovat dílo Karla Poláčka mezi návštěvníky – čtenáři dačické knihovny, potažmo i mezi žáky základních a středních škol a veřejností. Nevznikala jako regulérní divadelní představení.

Dětský divadelní soubor Tyláček je složen z herců jak dětských (a to i velmi malých dětí na hranici předškolního a školního věku) a dospělých. Práce s takto složeným kolektivem je velmi složitá, neboť obsahuje prvky dramatické výchovy, výchovy dramatem, i práci v duchu specifiky dětských divadelních kroužků a souborů a skutečných ochotnických divadel. Každá z jednotlivých vyjmenovaných činností má svá specifika a svoje nároky, a skloubit tohle všechno dohromady v jednom jevištním tvaru, je svým způsobem téměř vyloučeno. Existují ale dramatické předlohy, ve kterých jsou vedle rolí pro dospělé i dětské role. V takových případech, vybere-li režisér dětské představitelky věkově takovým rolím odpovídající, mohou být na jevišti děti samy za sebe mezi dospělými, a pak je přítomnost dítěte na jevišti smysluplná.

Samotná dramatizace textu, který z hlediska nároků na literaturu svého žánru patří k tomu nejlepšímu, co lze v české literatuře nalézt, je problematická. Na jedné straně jí nelze upřít vhodný výběr ukázek z jednotlivých kapitol, na druhé straně však postrádá až na několik málo výjimek vytvoření dramatických situací. Také parta pěti kluků, jejichž dětské zážitky jsou obsahem hry, tu nemá mnoho možností hrát samy sebe (což je v oblasti dětského divadla do určité věkové hranice vlastně podmínkou), ani hrát svůj vztah k dílu Karla Poláčka, respektive ke svým osobním předlohám (dramatickým osobám), a tím vytvořit skutečnou hereckou postavu.

Režie vyžaduje, zejména v posledním obraze, který vychází ze závěru Poláčkovy knihy a pojednává o onemocnění hlavního dětského vypravěče děje Petra Bajzy, důsledné režijní oddělení světa reálného a světa Bajzových horečnatých snů, které jej zavedou až do Indie a ve kterých vystupují všechny postavy jeho dosavadního života v metaforických postavách indického maharádži a jeho sluhy a dalších a dalších. Tady jsou skutečně definovány obsahy postav a jejich vztahy, obsažené v celém díle.

Většina zdařilých dramatizací románu *Bylo nás pět* vznikala tak, že dramatičtí (z mnoha lze uvést zdařilé pokusy Arnošta Goldflama a Ondřeje Lážňovského) je psali přímo na tělo jednotlivých herců či divadelních souborů.

Díváme-li se na tyláčkovskou inscenaci pod úhlem pohledu na divadelní tvar jako takový, má velké rezervy v režii, v hereckém provedení, v práci s prostorem. Nicméně

zohledníme-li složení souboru jako takové a výběr textu pro tento soubor, pak jsou to rezervy a problémy téměř neřešitelné.

Zejména pro děti v inscenaci účinkující je setkání s krásným jazykem, kterým je kniha napsána, velmi obohacující, nicméně bylo by na místě důsledné dodržování Poláčkova jazyka zejména v pasážích, kdy je text citován doslovně tak, jak je v prozaické podobě napsán.

Rozhodně však Bylo nás pět v podání souboru Tyláček zasluhuje velké poděkování za upozornění na literární dílo úctyhodných kvalit.

Ladislav Vrchovský